

экологии в судостроении». – Николаев, 1996. – С.141-142.

31.Безценный А.А., Брык М.Т., Цапюк Е.А. Способ ультрафильтрационной очистки сточных вод от красителей / Авторское свидетельство №1662649. Заявка №4675987. Приоритет изобретения 11.04.1989. Зарегистрирован 15.03.1991.

Получено 27.07.2006

УДК 330.161 : 338.93

О.Д.РЯБЧЕНКО, канд. екон. наук

Українська державна академія залізничного транспорту, м.Харків

ФОРМИ ВЛАСНОСТІ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОМИСЛОВОСТІ

Висвітлюються проблеми стратегічного управління конкурентоспроможністю промисловості в процесі зміни форм власності. Обґрунтовуються фактори і принципи, на яких має базуватись формування системи стратегічного управління конкурентоспроможністю промисловості України, пропонуються основні напрямки її вдосконалення.

Постановка проблеми форм власності і конкурентоспроможності промисловості в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями викликана нагальною необхідністю звернути державну увагу на концепцію конкурентоспроможності як нову модель економічної політики і можливу національну ідею, а також вивести ідею конкурентоспроможності України на передній край національної свідомості. При цьому варто зазначити, як ідея про те, що досягнення Україною політичної, економічної і соціальної конкурентоспроможності може стати об'єднавчою метою для жителів усіх регіонів незалежно від їх етнічної, релігійної або мовної належності.

Проте, аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, вказує на те, що виникає цілком закономірне питання: це мрія, утопія або дійсно щось, здатне стати реальністю? На нашу думку, це не утопія, адже Україна є не першою країною, яка звернулася до цієї проблематики.

Свій значний внесок у вирішення цієї проблеми зробили відомі вітчизняні і закордонні вчені Л.І.Абалкін, Л.Бальцерович, А.Гелб, П.Г.Бунич, Н.Я.Петраков, С.С.Шаталін, С.Д.Валентей, В.Л.Дикань, М.М.Єрмошенко, Л.В.Канторович, Х.Ламперт, Б.Панасюк, А.С.Філіпенко, Д.Хашет, Л.Ерхард Л. [1-12] та ін.

Однак, невирішеними раніше частинами загальної проблеми в Україні залишаються визначення умов, необхідних для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в процесі європейської і євроатлантичної інтеграції, а також створення відповідної інфраструктури як при Кабінеті Міністрів України, яка б опікувалася питан-

нями національної конкурентоспроможності, так і на регіональному рівнях. При цьому слід нагадати, що, хоч по-іншому сформульована, концепція конкурентоспроможності виникла після Другої світової війни і стала мобілізуючим фактором для урядів і суспільств у країнах, які потім назвали „азійськими тиграми”. Подібні процеси відбувалися також в післявоєнній Західній Європі.

Таким чином, виходячи з актуальності, ступеню наукової розробки і необхідності вирішення названих завдань, метою даного дослідження є системний аналіз досвіду країн, що досягли великих успіхів у своєму розвитку, показавши, з чого вони розпочинали і які інструменти, інститути використовували для досягнення високої конкурентоспроможності.

Отже, виклад основного матеріалу дослідження варто розпочати з того, що на початку жовтня 2005 р. Давоський Всесвітній економічний форум опублікував рейтинг конкурентоспроможності 117 країн світу. Критерії оцінки засновувались на об'єктивних статистичних показниках і експертних оцінках більше ніж 11 тис. керівників світового бізнесу. Вага економічних показників у загальному рейтингу складає майже 25%, факторів технологічного розвитку та інноваційності – 50%, факторів, пов'язаних з якістю суспільних і державних інститутів, – решту 25%.

З огляду на вищевказане, до першої двадцятки найбільш конкурентоспроможних країн згідно ранжиру входять: Фінляндія, США, Швеція, Данія, Тайвань, Сінгапур, Ісландія, Швейцарія, Норвегія, Австралія, Нідерланди, Японія, Велика Британія, Канада, Німеччина, Нова Зеландія, Південна Корея, Об'єднані Арабські Емірати, Катар, Естонія. Серед посткомуністичних країн Європи рейтинги такі: Словенія на 32-му місці, Чехія – 38, Угорщина – 39, Словаччина – 41, Литва – 43, Латвія – 44, Польща – 51, Болгарія – 58, Казахстан – 61, Хорватія – 62, Румунія – 67, Азербайджан – 68, Росія – 75, Вірменія – 79, Сербія і Чорногорія – 80, Молдова – 82, Македонія – 85, Грузія – 86, Боснія і Герцеговина – 95, Албанія – 100, Таджикистан – 104, Киргизстан – на 116 місці [13].

Щодо України, то її рейтинг поліпшився: вона здійснила переміщення з 86 на 84 місце (але ж і кількість країн, які розглядалися, збільшилась із 104 до 117). При цьому слід звернути увагу, що вперше в цьому році до глобального рейтингу були включені Молдова і Вірменія, які виявилися попереду нашої країни. Сумно, що Україна залишається на периферії світової таблиці конкурентоспроможності і ніхто не відає собі в цьому на державному рівні ніякого звіту, адже методологія оцінки конкурентоспроможності і побудови відповідної стратегії

як раз і покликані давати політикам об'єктивний інструментарій для того, щоб оцінювати, яким слабким місцям економічного середовища і яким факторам стабільного зростання необхідно надавати першочергової уваги в економічній політиці.

Нині, як ніколи, продуктивність влади, лідерства і управління є найважливішим фактором конкурентоспроможності країни.

Яскравим прикладом цього можуть слугувати практично всі країни Скандинавії (Фінляндія, Швеція, Норвегія), які своїми високими рейтингами конкурентоспроможності, вказаними вище, зробили виклик усталеному стереотипу, що держави з високими податками і надзвичайно розвинутою системою соціального забезпечення (тобто з високим соціальним навантаженням на бюджет), країни так званого соціального капіталізму, не можуть бути конкурентоспроможними.

Результати досліджень і експертні оцінки вказують на те, що однією з головних конкурентних переваг названих країн є висока продуктивність політичного і макроекономічного управління, що забезпечує „соціальну згуртованість” населення, стабільність і передбачуваність бізнес-середовища, низький рівень інфляції і профіцит державного бюджету, низький рівень корупції, сприятливе підґрунтя для динамічного зростання інновацій та малого бізнесу, пріоритетного розвитку науки і освіти, тобто створює таке середовище бізнесу, в якому найвищим за все є закон і повага до контракту.

Візьмемо, наприклад, Фінляндію, яка визнається за оцінками експертів найбільш конкурентоспроможною країною у світовому співтоваристві. Для цього наведемо таке порівняння, якщо в активі у визнаного глобального лідера конкурентоспроможності сучасного світу – США – такі потужні фактори, як першість у технологіях, неперевершена схильність суспільства до підприємництва і ризику, висококонкурентне економічне середовище, то Фінляндія – це безумовний лідер у показниках, які характеризують продуктивність суспільних інститутів, управління і влади, хоч за рівнем технологій та інноваційності Фінляндія на почесному третьому місці після США і Тайваню.

Для іншого порівняння візьмемо „Лісабонську стратегію”, тобто пріоритети Європейського Союзу щодо досягнення до 2010 р. першості в глобальній конкурентоспроможності. До них відносяться: створення інформаційного суспільства; розвиток інновацій, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт; лібералізація і відкритість економіки; пріоритетний розвиток „мережевих” секторів (телекомунікації, пошта, Інтернет, засоби масової інформації і телебачення, транспорт, віртуальні фінансові ринки і біржі і т.п.); створення єдиного і ефективного ринку фінансових послуг; найбільш сприятливе середо-

вище для малого бізнесу і підприємництва; висока соціальна „інклюзивність” суспільства (активне залучення до нього таких категорій, як національні меншості, інваліди, люди похилого віку, молодь); зміцнення екологічно сталої моделі розвитку. Згідно недавнього перегляду Євросоюзом прогресу в реалізації цілей Лісабонського порядку денного, Фінляндія на першому місці в Європі. Вона також, разом із Швецією, Данією і Нідерландами, лідирує в розвитку технологічних інновацій і швидкими темпами перетворює свою економіку в економіку знання.

22 червня 2005 р. в доповіді прем'єр-міністра Фінляндії М.Ванханену, зробленої групою експертів по конкурентоспроможності, для уряду окреслені реальні заходи щодо „захисту конкурентоспроможності Фінляндії і зростання добробуту в новій фазі глобалізації”, основні рекомендації якого такі: збільшити суспільні асигнування на науку і дослідження на 7% щорічно, використовуючи доходи від приватизації державної власності; поліпшити фінансування малого і середнього бізнесу шляхом підсилення венчурного компонента, використовуючи для цього капітал державних фінансових закладів; терміново здійснити на практиці міри урядової програми стосовно полегшення оподаткування прямих закордонних інвесторів; підтримати розвиток „мережових” секторів шляхом створення і розширення центрів інноваційності; стимулювати участь в економіці Фінляндії закордонних експертів, вчених, викладачів шляхом спрощення імміграційних процедур і видачі дозволів на роботу; на всіх рівнях продовжити зниження „податкового пресу” на фонд заробітної плати з метою стимулювання зайнятості; забезпечити необхідні фінансові ресурси для сфери освіти, особливо у важливих технологічних секторах і т.п.

У результаті проведеного дослідження можна констатувати, що основним фактором, що зробив Україну неконкурентоспроможною в нинішньому глобальному світі, є низька продуктивність політикуму, який відстає в цілому за своїм глобальним баченням від вимог часу, і, відповідно, - низька продуктивність суспільних інститутів. Все це підтверджується оцінкою авторитетних міжнародних експертів. Якщо в 2004 р. підрейтинги всесвітнього економічного форуму за індексом макроекономічного середовища в Україні були на 76 місці, за індексом технологій на 83 місці, то індекс продуктивності політичних інститутів країни був на 97 місці, а це одне з найгірших місць у світі [14]. До речі, і в 2006 р. мало що змінилось у цьому підрейтингу. За оцінками експертів Всесвітнього економічного форуму, до факторів, які тягнуть Україну на узбіччя, відносяться неефективність законодавчої бази, незахищеність інституту приватної власності, невпевненість суспіль-

ства в об'єктивності і ефективності судової влади, „епідемія корупції”, особливо в таких життєво важливих сферах, як оподаткування і зовнішньоторгові операції. По зарегульованості, прозорості державної політики і її доступності для розуміння рядового громадянина, ефективності державних зусиль у подоланні бідності, за рівнем забюрократизованості Україна в числі „лідерів” рейтингу. Звідси ясно, чому Всесвітній економічний форум зробив висновок про те, що впродовж 2005 року Україна залишалась проблемною країною як для власного, так і для закордонного бізнесу. Отже, при продовженні такої тенденції очікувати масштабного прибуття якісно нових глобальних інвесторів, які зроблять ставку, в першу чергу, не на дешевизну ресурсів, у тому числі людських, а на конкурентоспроможність економіки і розвиток у ній інтелектуальних секторів, розраховувати не варто.

Таким чином, формування більш широкого і більш довготермінового погляду на суспільство і стратегію його розвитку в глобальному контексті, а також суспільного консенсусу – одна з найважливіших функцій політикуму і його лідерів. Тобто якість лідерства і наявність згенерованої ним національної ідеї є важливою умовою формування „соціальної згуртованості”. Більш висока конкурентоспроможність країни – це достойне і більш якісне життя для всіх її жителів.

Для країн з найбільш конкурентоспроможною економікою при таманні найвищі показники рівня і якості життя. Прикладів, які стверджують цей факт, більш, ніж достатньо. Візьмемо, наприклад, Японію, яка, дякуючи своєму швидкому економічному просуванню, стала батьківщиною так званого японського дива.

При цьому варто нагадати, що в 1945 р., коли закінчилась Друга світова війна, економіка Японії опинилась на межі повного зруйнування внаслідок спричиненого війною занепаду і величезних витрат коштів на ведення самої війни.

Обладнання було зношеним, а раніше нагромаджені запаси сировини і матеріалів були відсутні, так що економіка ледь підтримувалась на плаву за рахунок американської допомоги. В 1946 р. валовий національний продукт Японії становив лише 61% від довоєнного рівня (1934-1936 рр.), а обсяг промислового виробництва не перевищував 29%. Ціни зростали на 10-15% на місяць. У 1945-1946 рр. склалась така ситуація, коли рівень виробництва промислових товарів упав настільки низько, що люди просто не могли підтримувати елементарне життя, безробіття стало масовим, розігралась сильна інфляція [15].

Фінансова допомога Японії надійшла з США в формі плану Маршала, і у наступний період економіка цієї країни показала приклад дивовижного відродження і підйому. Період відновлення держави продо-

вжувався сім років, а згодом було десятиліття підготовки до економічного стрибка.

В 1962 р. генеральний директор з економічного планування Сабу-ро Окіта представив план, як подвоїти валовий внутрішній продукт за сім років. Мета, проте, була досягнута не за сім, а за шість років, адже валовий внутрішній продукт перевищував 10%. Таке ж зростання продовжувалось упродовж 70-80-х років ХХ ст. Середньорічні темпи економічного розвитку в період 1945-1970 рр. склали приблизно 10%, а з 1970 по 1991 рр. вони були близько 5%. Світ назвав це „японським економічним чудом”. У 1990 р. валовий національний продукт Японії досягнув 2,945 трлн. дол., що становило 12,8% світового валового національного продукту [16]. За цим показником Японія вийшла тоді на друге місце в світі після США. В розрахунку на душу населення валовий національний продукт Японії в тому ж році становив 29000 дол. і перевищував на 9% цей показник в США, який становив 24000 дол. [17].

У процесі дослідження виникло закономірне питання: чому ці три десятиліття швидкого розвитку стали можливими в Японії? Головним рішенням, як виявилось у процесі дослідження, було те, що необхідно зорієнтувати економіку на експорт, щоб заробити валюту на імпорт необхідних енергоносіїв, сировини і деяких харчових продуктів. Одночасно з орієнтацією на експорт, Японія оберігала свій внутрішній ринок. Під час торгових переговорів, особливо з США, вона вдавалась до хитрого аргументу про те, що повинна надати різним секторам промисловості можливість розвиватись, перейти від стадії „промислових немовлят” до певної зрілості, і як тільки це відбудеться, вона відкриє внутрішній ринок для зовнішньої конкуренції.

Якими ж були інститути, форми і методи, що сприяли 10-процентному зростанню валового внутрішнього продукту країни впродовж майже 30 років і підвищенню добробуту населення до рівня найбільш розвинутих європейських країн?

Одним з ключових інститутів був Японський центр продуктивності, який організував поїздки – перш за все, до США і в інші розвинуті країни – для груп бізнесменів із різних секторів, що відвідували підприємства і надавали про ці відвідування детальні звіти. Після аналізу в центрі ці звіти видавались у формі книг, що містили точну інформацію про передові підприємства в різних країнах, про застосовані там технології, про те, як ці технології ліпше придбати або просто „позичити”.

Паралельно з центром існував так званий японський квартет, до якого входили Міністерство міжнародної торгівлі і промисловості, яке

публікувало аналітичні матеріали про стан різних секторів економіки в країнах світу і прогнози та поради, які технології і сектори Японії повинні розвиватись, щоб підвищити конкурентоспроможність.

Другою складовою в названому вище квартеті було Міністерство фінансів, роль якого полягала в швидкому ліцензуванні, наданні спеціальних умов і привілеїв для підприємств, яким за прогнозами і порадами Міністерства міжнародної торгівлі та промисловості передбачалось стати конкурентоспроможними на світових ринках.

Третім вектором японського економічного квартету був союз роботодавців „Кейданрен”. Тут домовлялись, як різні сектори і підприємства повинні реалізувати економічні плани, а також давали поради уряду про найбільш сприятливу, враховуючи економічні інтереси країни, політику на зовнішній арені. Союз роботодавців „Кейданрен” лобював загальнонаціональні інтереси, а не особисті або інтереси окремих підприємств.

I, накінець, четвертий виконавець японського економічного квартету – група корпорацій, серед яких найбільш відомими були „Міцуді”, „Міцубісі” і „Сумітомо”. Кожна така група включала 20 або навіть більше підприємств із різних областей, а також торгове підприємство і банк. Торгове підприємство було передовим і займалось маркетингом у всьому світі для підприємств групи. Банки надавали підприємствам своєї групи крупні кредити під дуже низькі відсотки. Таким чином вдавалось економити значні суми.

Окупаційна американська влада оголосила такі інтегровані групи поза законом. Однак, вони продовжували існувати неофіційно. Президенти окремих підприємств періодично збирались на неформальні зустрічі і домовлялись про пріоритети. В результаті вдавалось гармонізувати стратегії і плани дій.

Був ще один неформальний інститут „Санкен група”. В нього входили голови спостережних рад 24 крупних підприємств Японії. Вони збирались разом, коли виникала потреба або якоесь нове питання, котре не попало в поле зору формальних інститутів або уряду.

Японське диво завершилось тимчасовою кризою, викликаною частково діями США, які здійснювали тиск на Японію з метою зміни її характерного стилю менеджменту і функціонування японського ринку, частково – спекуляціями на ринку нерухомості. Ця криза вже закінчилась, і Японія повертається до свого економічного стану, досягнутого раніше.

Досить подібними до Японії прикладами є Південна Корея, Тайвань, Сінгапур. І хоч азійські економічні „тигри” є кращим прикладом того, як економічна, політична і соціальна конкурентоспроможність

ставала мобілізуючою національною ідеєю, для України великий інтерес представляє також досвід країн Західної Європи. Друга світова війна залишила деякі з них фізично зруйнованими, інші – морально спустошеними. Дуже мудро поступили США, вирішивши, що потрібно допомогти навіть колишнім ворогам, зокрема Німеччині та Італії, адже бідні країни не можуть бути цікавими торговими партнерами. Тому в рамках плану Маршала було передано значні суми грошей не тільки вищезгаданим країнам, але й іншим, дуже потерпілим від війни, наприклад, Великій Британії і Бельгії. Були створені спеціальні органи, очолювані поважними людьми цих країн, які турбувались, щоб гроші йшли на відновлення інфраструктури, будівництво нових підприємств, а не в кишені посередників.

Корисним було і створення Європейського агентства продуктивності. Воно повинно було збирати, аналізувати і розповсюджувати відомості про найкращі підходи щодо відновлення і швидкого економічного прогресу західноєвропейських країн.

Агентство працювало дещо подібним з Японським центром чинном. Один з його аспектів діяльності торкався освіти в сфері менеджменту. В США спеціальні факультети для вивчення бізнесу виникли ще в кінці XIX – на початку XX ст. В більшості ж європейських країн таких інститутів не було, в післявоєнні роки їх тільки розпочали створювати. Щоб бізнес-школи могли ефективно працювати, агентство організовувало семінари для викладачів, у тому числі й майбутніх.

Отже, результати дослідження стверджують, що і в Західній Європі відновлення країн і перетворення їх в конкурентоспроможні було мобілізуючою національною або навіть панєвропейською ідеєю.

Таким чином, висновки даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку вказують на те, що Україна живе в глобалізованому світі і не може бути ізольованою від нього. Україна багата родючими землями і природними ресурсами, але найважливіше – талановитими і прекрасно освіченими людьми. На відміну від Росії, яка може вижити, експортуючи нафту і газ, Україні на нинішній фазі економічного розвитку надзвичайно необхідні енергоносії, але їх потрібно імпортувати від наших сусідів. Заробляти на цей імпорт наша держава повинна, виробляючи якісні товари і послуги і експортуючи їх, а для цього треба добре знати світові ринки. Тобто для добробуту країни її економіка має бути конкурентоспроможною.

Як держава Україна з її важкою колоніальною спадщиною і різними політичними хворобами ще знаходиться в стадії „немовлятка”. Щоб стати повноправним членом світового співтовариства, а особливо – інтегруватись до Євросоюзу, потрібно також володіти ефективним

політичним устроєм з ефективною законодавчою, виконавчою і судовою системами. Є багато країн, які ще не є членами Євросоюзу, але мають велике бажання ними стати. Тому Україна має стати і політично конкурентоспроможною, щоб досягти своєї мети.

Щоб держава працювала ефективно, потрібні розвинуті системи науки, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення людей похилого віку, інвалідів, незаможних, безробітних. Тобто Україна повинна стати соціально конкурентоспроможною, досягти більш збалансованих і гармонійних співвідношень не тільки між різними регіонами, але і між різними прошарками населення.

Нині ні мова, ні культура не є в державі в достатньому ступені мобілізуючими силами. Тим не менше, загальне прагнення громадян до справедливості, порядності, добробуту, політичних, економічних і соціальних успіхів, тобто конкурентоспроможності країни, може бути дійсною об'єднаним ланцюжком.

За останні 50 років є багато прикладів, коли конкурентоспроможність ставала мобілізуючою силою для прогресу країн, тобто національною ідеєю. В деяких випадках мотивація зводилась переважно до того, щоб догнати і спробувати перегнати країну, яка була ворогом або конкурентом. Звичайно, політичний, економічний і суспільний прогрес нашої країни не варто зводити тільки до змагання з Росією. Проте, Росія, колишня імперія, є сусідом України, і порівняння прогресу країни на політичному, економічному і соціальному фронтах з Росією, а також конкуренція з нею, а не боротьба проти неї, стають важливим елементом руху вперед.

1.Абалкин Л.И. Зигзаги судьбы: разочарования и надежды.– М.: ИЭ РАН, 1996. – 294 с.

2.Бальцерович Л., Гелб А. Макроэкономическая политика при переходе к рынку: опыт трех лет // МЭ и МО. – 1995. – № 3. – С.12.

3.Бунич П.Г., Петраков Н.Я., Шаталин С.С. Рыночная экономика: выбор пути. – М.: Профиздат, 1991. – 321 с.

4.Валентей С.Д. Развитие общества в теории социальных альтернатив. – М.: ИЭ РАН, 1994. – 392 с.

5.Дикань В.Л. Обеспечение конкурентоустойчивости предприятия. – Харьков: Основа, 1995. – 160 с.

6.Єрмошенко М.М. Національні економічні інтереси // Актуальні проблеми економіки. – 2001. – Вип.1-2. – С.18-24.

7.Канторович Л.В. Экономический расчет наилучшего использования ресурсов. – М.: Изд-во АН СССР, 1959. – 438 с.

8.Ламперт Х. Социальная рыночная экономика. Германский путь: Пер. с нем. Л.Логвиненко. – К.: Вик, 1992. – 223 с.

9.Панасюк Б. Економічна політика в Україні наприкінці ХХ століття. – К.: Новий друк, 2002. – 495 с.

10.Філіпенко А.С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку. – К.: Знання України, 2002. – 189 с.

11.Nachette D. Aspects of Privatization: The Case of Chile, 1974-1985, World Bank, Apr.1988.

12. Эрхард Л. Благополучие для всех. – М.: Начала-Пресс, 1991. – 335 с.
13. The Global Competitiveness Report 2001-2002.
14. Міжнародний валютний фонд 2004 (IFM 2004). – С.5.
15. Хисао Канадори. Экономика Японии: современное положение и перспективы развития // Экономист. – 1992. – № 10'92. – С.85.
16. Хисао Канадори. Экономика Японии: современное положение и перспективы развития // Экономист. – 1992. – № 10'92. – С.90.

Отримано 15.06.2006

УДК 65.053

В.О.КОСТЮК, канд. экон. наук

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ОБ АНАЛИЗЕ И ВЗАИМОСВЯЗЯХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФОНДОВООРУЖЕННОСТИ ТРУДА

Рассматриваются показатели фондовооруженности труда, их взаимосвязь и анализ.

Экономика Украины переживает сложный период вхождения в рыночную систему, что требует от хозяйствующих субъектов максимальной эффективности производства, конкурентоспособности продукции (услуг), внедрения новой техники и передовой технологии, совершенных форм и методов предпринимательской деятельности. В этих условиях невозможно переоценить роль и значение экономического анализа, на основе которого формируются и обосновываются различные управленческие решения. Особый интерес в условиях конкуренции приобретает анализ технико-организационного уровня предприятий, изучение обеспеченности их основными средствами производства, отдельными видами машин и оборудования. Обобщающими критериями, характеризующими уровень обеспеченности предприятий основными средствами производства, являются показатели фондовооруженности труда, которые показывают, какой в среднем величиной основных производственных фондов располагает в процессе товарообращения один работник хозяйствующего субъекта. Рост фондовооруженности труда, при прочих равных условиях, ведет к повышению его производительности, увеличению доходности капитала, улучшению финансовых результатов и финансового состояния предприятия.

Исходя из этого проблема исследования показателей фондовооруженности труда, изучения их взаимосвязи и анализа в нынешних условиях хозяйствования является актуальной, и она находит свое отражение в работах многих ученых [1-5]. Тем не менее, до сих пор остается ряд теоретических вопросов, которые требуют своего разрешения.